

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ
ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

*Випуск наукового збірника присвячений 450-річчю
Пересопницького Євангелія*

Наукові записки РДГУ

Випуск 22

Рівне – 2011

ББК 63.3(4Укр)
А–43
УДК 94(477)

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 22. – Рівне: РДГУ, 2011. – 324 с.

Збірник містить результати наукових пошуків з актуальних проблем української та світової історії, виголошені на III Міжнародній науковій конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів 7-8 грудня 2011 року (Рівне, РДГУ, історико-соціологічний факультет).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан Михайлович, кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м. Рівне).

Заступник головного редактора:

Шелюк Людмила Олександрівна, кандидат історичних наук, професор (м. Рівне).

Науковий редактор:

Троян Сергій Станіславович, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій Миколайович, кандидат історичних наук, доцент (м. Рівне).

Члени редколегії:

Жилюк Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор (м. Остріг).

Киридон Алла Миколаївна, доктор історичних наук, професор (м. Київ).

Степанков Валерій Степанович, доктор історичних наук, професор (м. Кам'янець-Подільський).

Стоколос Надія Георгіївна, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Фісанов Володимир Петрович, доктор історичних наук, професор (м. Чернівці).

Чухліб Тарас Васильович, доктор історичних наук (м. Київ).

Швецова-Водка Галина Миколаївна, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Шугасва Людмила Михайлівна, доктор філософських наук, професор (м. Рівне).

Згідно постанови президії ВАК України часопис «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» визнано фаховим виданням у галузі історичних наук

*Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету,
протокол № 4 від 25 листопада 2011 р.*

Свідотство про державну реєстрацію: серія КВ № 15857-4329Р від 12.10.2009 р.

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Остафова 29,
історико-соціологічний факультет РДГУ

кількості церков та їх патріархату зовсім неоднакове. Зрозуміло, що порівнюючи кількість церков різних патріархатів співвідношення також неоднакове. У Харківській області налічується 13 парафій Київського патріархату, з них у поселеннях міського типу 9 церков, і лише 4 у селах Новосилівка, Сінне, Новомиколаївка, Кулиничі [11]. У деяких регіонах Харківської області, зокрема у містах Вовчанськ та Мереха правлять церковнослов'янською мовою. Московського патріархату 313 парафій. Єпархія Московського патріархату налічує близько 100 храмів у поселеннях міського типу, і більше 200 храмів у сільській місцевості. Порівняно за останні п'ять років кількість парафій збільшилося на 48 єпархій, найшвидші темпи спостерігалися у 2007-2008рр. [12]. Для порівняння у Львівській області єпархія Московського патріархату станом на 2011р. налічує 62 парафії, а Київського патріархату становить 229 парафій [6]. Спостерігаються порівняно низькі темпи розвитку Московського патріархату, незважаючи на те, що на Галичині українська православна церква Московського патріархату веде богослужіння церковнослов'янською мовою з українською вимовою [7].

Отже, православні цінності можуть і мають стати відправною точкою та опорою для подолання «духовної кризи сучасності» в межах українського суспільства. Але все це можливо тільки при визнанні та продуктивному осмисленні взаємодії релігійних, зокрема православних цінностей, із загальним соціальним контекстом та системними суспільними трансформаціями котрі на сьогоднішній день мають позитивну динаміку змін, хоч кількість прихожан у православних церквах має тенденцію до якісного зменшення, тобто частота відвідувань православних храмів та недіельних шкіль зауроку знижується завдяки дії цілого ряду факторів та чинників. Порівнюючи розвиток і тенденції змін Київського та Московського патріархатів першою за все увага звертається на кількісному розширенні Московського патріархату по всій Україні та відвоювання церков на Заході, що ж стосується Київського патріархату, то його основна задача розширити мережу храмів та єпархій Київського патріархату на Південь та Схід. Отож динаміка розвитку і будови нових церков в цілому як одного, так і іншого патріархату позитивна, однак проходить цей процес у складних суперечках між представниками патріархатів, а подекуди, навіть, влади, що суттєво впливає на кількість прихожан у храмах та подальший розкол православ'я на різні гілки та поглиблення і зміцнення позицій протестантів.

Джерела та література

1. Андрієнко О. А. Православ'я як об'єкт та фактор соціальних трансформацій у посткомуністичній Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.iai.donetsk.ua/_u/iai/dtp/CONF/4_2004/articles/stat31.html
2. Єленський В. Нація і релігія: Україна / В.Єленський // Людина і світ. – 2003. - № 6. – С. 39-48.
3. Гудзик К. Релігія та церква в українському світі / К. Гудзик // День. – 2006. - № 144. – С. 4
4. Дудар Н. Релігійність українського суспільства: останні дослідження / Дудар Н. // Людина і світ. – 2003. - № 1. – С. 8-13.
5. Колодний Н. А. Релігійна мережа України: конфесійні та регіональні зрізи. 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uars.org.ua/article.php?id=327>
6. Львівська православна церква Київський патріархат. – Режим доступу : <http://www.cerkva.info/uk/kartaeparhij/39-lviv.html>
7. Львівська православна церква Московський патріархат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki/Львівська_єпархія_Української_православної_церкви_\(Московського_патріархату\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Львівська_єпархія_Української_православної_церкви_(Московського_патріархату)).
8. Сергієнко Г. Конституційно - правове регулювання відносин Української держави і релігійних організацій та гарантування свободи віросповідання : до питання їх взаємозв'язку / Г. Сергієнко // Право України. – 2004. - № 12. – С. 12-16.
9. Офіційний сайт православної церкви Київського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cerkva.info/>
10. Офіційний сайт православної церкви Московського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://orthodox.org.ua/ru/>
11. Харківська парафія української православної церкви Київського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Харківська_єпархія_Київський_патріархат
12. Харківська парафія української православної церкви Московського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Харківська_єпархія_Української_православної_церкви_Московського_патріархату.
13. Центр соціологічних досліджень Разумкова / Соціологічні дослідження / Релігія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uceps.org/ukr/socpolls.php?cat_id=93
14. Центр Разумкова / Соціологічні дослідження / Як часто ви відвідуєте храм [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uceps.org/ukr/poll.php?poll_id=302
15. Шуба О.В. Релігія в етнонаціональному розвитку України: політологічний аналіз / О.В. Шуба. – К. : Крилиця, 1999. – 324 с.
16. Юраш А. Православ'я і католицизм у сучасній Україні: ідеологічні міфи і реалії взаємодії / А. Юраш // Людина і світ. – 2004. - № 10. – С. 16-24
17. Яроцький П. Релігійний фактор у сучасній Україні / П.Яроцький // Людина і світ. – 2004. - № 4. – С. 2-8

УДК 327:061.235(477+569.4) «2006/2011»

Давидчук Сергій

УКРАЇНО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ГУМАНІТАРНІ ЗВ'ЯЗКИ (2006-2011 рр.)

Стаття висвітлює важливий пласт відносин України та Ізраїлю – зв'язки за участю представників громадськості двох країн.

Ключові слова: громадські відносини, Ізраїль, Україна.

Стаття освещает важный пласт отношений Украины и Израиля – связи, участниками которых являются представители общественности двух стран.

Ключевые слова: общественные отношения, Израиль, Украина.

This article highlights an important layer of relations between Ukraine and Israel - relations with the public of both countries.

Key words: social relations, Ukraine, Israel.

Наукова новизна полягає у дослідженні україно-ізраїльських відносин 2000-х рр. XXI ст. загалом, і у дослідженні громадських відносин між країнами зокрема.

Джерельна база. В поточному архіві Міністерства Закордонних Справ України з певних поважних причин недоступні матеріали пізніше 2005 р. (станом на вересень 2010 р.). Проте в наявності є документи Міністерства культури і туризму України (назва установи до адміністративної реформи 2011 р.). Доступні є матеріали єврейських періодичних видань України, що є найбільш багатющим джерелом. Також можливе користування різними громадсько-політичними виданнями і російськомовними періодичними виданнями Ізраїлю та електронними ресурсами в мережі Інтернет.

В міжнародному житті окрім міждержавних, вагоме значення мають відносини між країнами на суспільному рівні. Вони є виразниками «народної дипломатії» і слугують не лише засобом, а й до певної міри індикатором відносин між країнами. Нарешті, часто різні прояви громадських стосунків є виразниками загальнолюдських цінностей.

У зв'язку з військовою операцією Ізраїлю на півдні Лівану, спрямованої проти екстремістських дій організації «Хезболла», 24 липня 2006 р. в Києві біля арки Дружби Народів, неподалік парламентської бібліотеки і Маріїнського парку, провели мітинг на підтримку Ізраїлю «Україна проти терору». Він пройшов за участю єврейської та української громадськості. Мітинг відкривала Надзвичайний і Повноважний посол Держави Ізраїль в Україні Наомі Бен-Амі. Вона говорила про загрозу екстремізму для всього світу, в т. ч. України. «Ми так само оплакуємо життя мирних мешканців Лівану і Палестини, як і життя мирних мешканців Ізраїлю» [14].

Голова ВСК і міжнародної асоціації єднання «Крок за кроком» Вадим Рабинович у промові згадав про загибель львів'янина Зелінського від ракет «Хезболли».

Один із трьох головних рабинів України Азріель Хайкін говорив про знаходження Ізраїлю на передових позиціях миру і справедливості.

Президент Єврейської Ради Ілля Левітас відзначив, що Ізраїль воює не проти арабів, а проти екстремістів, що сіють ворожнечу між євреями і арабами, які походять від одного прародка Авраама.

Архімандрит Варсанафій, що представляв УПЦ Московського патріархату говорив, що миротворчість – богоугодна справа, і про підтримку справи миру православними. Інший головний рабин Моше Реуєн Асман зачитав псалом Давида, в якому йде мова про ворогів Ізраїлю і тривогу тих, хто його захищає. Він повідомив про важливі факти закупівлю харчів для мирних мешканців країни, поїздки рабинів з України, що привозять релігійну прихильність і допомогу.

Про загрозу тероризму всьому світу говорив і Я. Дон-Блайх – третій головний рабин України. Андрій Нагірняк, представник УГКЦ, закликав до миру і спокою, ліквідації тероризму.

Київський отаман Всеукраїнського Реєстрового козацтва В'ячеслав Тарасов заявив, що всі українські козаки «підтримують демократичний Ізраїль, який бореться з терористами» [14]. Від імені ветеранів Другої Світової війни полковник у відставці Семен Вехтман, Герой Росії, заслужений військовий пілот і полковник Геннадій Штерн, очільник чернігівського осередку Семен Бельман, Праведниця Бабиного Яру Інна Євгенієва також виразили підтримку Ізраїлю.

В Лівані солдати миротворчого контингенту мали право на вільний виїзд для відпочинку до сусідніх країн – Сирії, Йорданії, Ізраїлю, Єгипту. Український військовик Опесь Волошенюк відправився до Ізраїлю, де відвідав місця паломництва і Стіну Плачу. Поблизу останньої ортодоксальний єврей, репатріант з Одеси, звернувся до групи українців, які були в цивільному, українською мовою. Він зібрав друзів, розпочалась бесіда. Українські миротворці виконували будівельні роботи поблизу ізраїльського кордону. Вони намагались звернутися до групи ізраїльських солдат англійською мовою, однак запропонували для спілкування російську чи українську мови. З 9 солдатів на блок-посту були вихідцями з колишнього СРСР [6]. Почасті відсутність мовного бар'єру – дуже серйозний фактор, що робить для підтримання громадських та інших зв'язків Ізраїлю з пострадянськими країнами пріоритетними.

У парламенті зразка 2006 р. група друзів «Україна-Ізраїль» включала 31 депутата. Її склад затверджений розпорядженням Голови Верховної Ради О. Мороза № 1020 від 26 жовтня 2006 р. У зв'язку з цим ізраїльські парламентарі з групи «Ізраїль-Україна» запросили українських депутатів відвідати Ізраїль і обговорити широкий спектр питань: поглиблення міждержавних і міжпарламентських зв'язків, а також зв'язків у сферах: виробничій, гуманітарній, духовній, діяльності [8]. Очільник групи Вадим Колесніченко звертався до всіх бажаючих подати пропозиції щодо тем, що можуть обговорюватись в Ізраїлі. Ці пропозиції мали бути донесені в письмовому вигляді і передані підприємцям, органам влади, підприємствам, науковим, творчим та іншим зацікавленим установам. Цей візит провели в квітні 2007 р.

В жовтні 2006 р. окружний суд Тель-Авіву виніс рішення на користь репатріанта з України Володимира Українця. Він став безпритульним через піяцтво і був затриманий поліцією без наявності документів. Репатріанта звинуватили в обманному отриманні громадянства і в незаконному перебуванні в країні. У камері попереднього утримання В. Українець провів 6 років. Адвокат З. Гур допоміг поновити громадянські права, отримати соціальну страховку й ін. Після цього репатріант подав до суду. Останній зобов'язав виплатити 2 млн. дол. компенсації [18].

В листопаді 2006 р. на IV Міжнародному турнірі пам'яті Героя України Валерія Лобановського, перемогу здобула молодіжна команда з Ізраїлю, що перемогла команду з Білорусі. Гра проходила на центральному стадіоні «Динамо», з рахунком 2:0 перемогла команда ізраїльтян [12].

У вересні 2006 р. стало відомо про віднайдення родинного коріння віце-спікером Держдуми Росії В. Жириновським. В готелі «Хілтон» в Тель-Авіві він провів спеціальну прес-конференцію з цього приводу Батько Жириновського Вольф Едельштейн народився в 1907 р. в м. Костопіль нині Рівненської області. Голова родини Іцик Аїзек Едельштейн володів тартаком на 500 працівників – це було велике підприємство для міжвоєнного періоду. Фабрика поставляла ліс до Західної Європи. Під час фашистської окупації двом братам – Аарону і Вольфу вдалося врятуватись. Однак через польські паспорти обох відправили до Польщі. Сім'я майбутнього політика була розділена. Вольф Жириновський навчався у Франції, потім брати емігрували до Ізраїлю. Там Вольф помер помер у лікарні після того, як був збитий автобусом. В Ізраїлі Жириновського зустрів двоюрідний брат, що передав частину сімейного архіву – біля 100 фото і документів.

Політик подякував дипломатам, рабинам і журналістам, що допомагали йому в пошуках. Також він оголосив про намір подати позов проти Німеччини – за знищення його родини в роки Голокосту, Ізраїлю – за неналежний медичний догляд батька, і України. В останньої він збирався повернути Костопільський домобудівний комбінат, що знаходиться на місці тартаку, націоналізованого радянською владою [7].

Влітку 2007 р. Володимир Жириновський відвідав Рівненщину. В обласному архіві він ознайомився з документами магістрату м. Костопіль. Зокрема, там політик бачив план фабрики, що мала власну залізницю. І. А. Едельштейн був відомою і шанованою людиною. Архівні працівники допомогли Жириновському відновити історію його родини [16]. Фабрику знищили фашисти у 1944 р. З часом її відновили.

Жириновський дав інтерв'ю телеканалу «Рівне-1». В Костополі він провів зустріч із місцевою громадськістю на площі перед пам'ятником загиблим у Великій Вітчизняній війні. Політик роздавав символіку ЛДПР.

Вагоме значення для громадських зв'язків мала діяльність об'єднань колишніх мешканців українських міст. В 2007 р. Міжнародний союз киян за участю Посольства України провели посадку Київського лісу в Єрусалимі. В 2008 р. в ньому проросли лавр благородний і мигдаль, а також два каштани, які часто вважають символами столиці. Організація проводить співпрацю із Керен Касмет ла-Ізраель – Єврейським Національними Фондом, що займається насадженням рослин в пустельних умовах Палестини ще від поч. ХХ ст. В Ізраїлі є багато висаджених іменних дерев. Мета акції – озеленення території і символізація пам'яті всіх, хто народився і виріс в Києві. Ліс висадили на місці падіння ракет, які випустила екстремістська організація «Хезболла». Також посадка лісу – це можливість поіменного збереження пам'яті жертв Бабиного Яру і Чорнобилю.

В планах об'єднання були також випуск музичного диску про місто і Київського журналу, де колишні мешканці могли би відшукувати один одного, написати Книгу про визначних киян, збирати випускників навчальних закладів (проект «Червоні вітрила») та ін.

МСК виник іще до появи незалежної України. Відділення союзу – в Канаді, США, Франції, Німеччині, Ізраїлю. В Ізраїлі вони підтримували зв'язки з киянами; останні запрошували їх до міста. Активіст союзу – Дмитро Кімерфельд, бард і відомий телеведучий [15].

В січні 2008 р. в Ізраїлі провели прем'єрний турнір за «Кубок першого каналу». Учасники – команди «Хапаель» і «Макабі» від ізраїльтян, ЦСКА і «Спартак» від Росії та «Шахтар» і «Динамо» від України. Головний тренер «Макабі» Олександр Уваров, що раніше грав у складі збірної СРСР під головуванням Валерія Лобановського, говорив, що в Ізраїлі є вболівальники за українські команди (можливо також, і за спортсменів з інших пострадянських країн). Він згадував про гарні знайомства репатріантів з відомими українськими футболістами і про значну роль гравців з Росії та України в просуванні ізраїльського футболу [1].

В 2008 р. надійшло прохання мерії ізраїльського міста Бат-Ям – передмістя Тель-Авіву, що волило отримати побратимство із містом зі значним культурним і економічним потенціалом. Ізраїльтяни виражали готовність прийняти з візитом делегацію зацікавленого міста з метою опрацювання проекту відповідної угоди. Міністерство культури і туризму України провело пошуки на Київщині міста, готового до співпраці. Воно звернулось з відповідною пропозицією до м. Біла Церква [9]. Муніципалітет українського міста виразив згоду. МКТ висловило подяку Бат-Яму за ініціативу активізації співпраці між Україною та Державою Ізраїль на рівні міст і виражало готовність підтримати культурний пласт даного співробітництва [11].

Важливий також приклад Києва. У нього є побратимські стосунки із Єрусалимом. А м. Умань Черкаської області має налагоджені із липня 2007 р. побратимські стосунки із Ашкелоном.

Прикладом репатріантів з України, що успішно просунулись в Армії оборони Ізраїлю, є Олександр Шевченко. Єврей у третьому поколінні («Закон про повернення» дає таким особам право на повернення), він із сім'єю емігрував у 1998 р., а у 2002 р. з патріотичних міркувань пішов добровольцем до «російського батальйону» (подібні батальйони – часте явище для Ізраїлю). За його словами, коли країна в небезпеці, її громадяни повинні її захищати [17]. Репатріант висловився про те, що як християнин вважає Палестину єврейською землею і готовий її захищати. Військовик успішно воював у секторі Газа.

Прикладом регіональної співпраці є Сумщина. В червні 2009 р. Сумську область відвідала робоча делегація на чолі з радником дипломатичного представництва Феліксом Мінделем. Мета – налагодження різновекторної співпраці, в т.ч. – в культурно-мистецькій сфері. Візитери провели зустріч з губернатором Олександром Цупро [4]. Грудень 2009 р. – новий візит. Ізраїльську делегацію очолив посол цієї країни в Угорщині Давід Адмон. Вони провели зустріч з новим губернатором Миколою Лавриком. Ізраїльтяни провели перемовини щодо низки взаємовигідних проектів. Основна увага приділялась економічним відносинам [3].

В. Янукович у січні 2010 р. дав інтерв'ю ізраїльському тижневику «Окна». Розмова охоплювала широкий спектр питань. Він згадав про фактор еднання Ізраїлю з Україною та Росією – конфесійний. Він згадав про свій візит до Ізраїлю (вересень 2004 р.), відношення до цієї землі. Політик назвав

Єрусалим Батьківщиною для росіян і українців – для всіх слов'ян. Це священні символи, до яких вони ставляться трепетно [5]. Коментуючи наявність слов'янських прізвищ у «російських» ізраїльтян, він вказав на це як на історичний зв'язок між країнами. Однак потрібно зазначити, що в Ізраїлі є звичай зміни прізвища після репатріації. Далеко, здавалось би, культури і традиції нерозривні.

На президентських виборах 2010 р. на закордонних виборчих дільницях в Ізраїлі найбільшу кількість голосів набрав В. Янукович. Він значно випередив основного конкурента – Ю. Тимошенко. Невелику кількість голосів здобув О. Тягнибок та один голос – С. Ратушняк, проти участі у виборах якого протестував Ізраїль. Можливо, що їх підтримали етнічні українці, що в складі змішаних сімей проживають в країні. Після президентських виборів присутні випадки того, що іннауграцію В. Януковича на посаду Президента репатріанти з України зустрічали радісно [13].

1 квітня 2010 р. в Ізраїлі оголосили про створення відділення Всесвітнього клубу одеситів, який очолює М. Жванецький. Це відбулось під час зустрічі вихідців з Одеси в головному концертному залі Хайфи «Аудіторіум», за підтримки М. Дагана. Хайфа – побратим Одеси. Ініціатор – телеоператор Борис Соболев [2]. Ізраїльський філіал об'єднання планував проведення конкурсів, круїзів, зустрічей однодумців.

Знаменним є факт пошуку на Україні для євреїв різних країн їх родинного коріння. Історія євреїв на українських землях не була однозначною. З одного боку, тут було немало проявів антисемітизму, з іншого – багато простих євреїв та визначних діячів походять саме із них.

В травні 2010 р. в Тель-Авіві успішно провели хірургічну операцію із пересадки печінки. Про це повідомила газета «Маарів». Внутрішній орган вилучили у померлого ізраїльтянина, пересадили її 15-річній дівчинці із гострою формою хвороби Боткіна з України. Також внутрішні органи з нього пересадили двом іншим ізраїльтянам [10].

20 червня 2010 р. український уряд прийняв рішення про відміну в'їзного режиму. Голова християнського телеканалу ТБН Ігор Нікітін висловив вдячність депутату Верховної Ради Павлу Унгугяну за вагомий внесок у прийняття даного рішення та укріплення дружніх стосунків загалом. З іншого боку він висловлював вдячність й міністру туризму Ізраїлю С. Місежнікову за довголітню спільну працю. З українського боку телеканал співпрацював також з депутатами Михайлом Соколовим та Олександром Фельдманом, з ізраїльського – із Алексом Міллером, Лєю Шемтов, Юлієм Едельштейном, Соф'єю Ландвер. Прихильники співпраці вказували, що після відміни віз більше євангельських віруючих зможуть відвідати біблійні місця [19].

Після скасування в'їзного режиму значно зріс пасажиропотік між країнами. Хоча інколи осіб, що намагалися в'їхати до Ізраїлю, зупиняла ізраїльська служба безпеки. Часта причина – відсутність достатньої кількості грошей.

Таким чином, громадські україно-ізраїльські відносини розвивались на високому рівні, зі значними ступенем інтенсивності. Вони носили не лише систематичний, а й часто спорадичний, стихійний характер. Виникали міжособистісні стосунки. Громадські стосунки загалом відігравали помітну роль у зв'язках між країнами. Через це можливе їх дослідження і в майбутньому – їх окремих частин, різних часових періодів.

Джерела та література

1. Александр Уваров «В Израиле за «Шахтер» и «Динамо» есть кому болеть!» [вів інтерв'ю Е. Ситін] // Єврейські Вісті. – 2007. – № 1 (358), січень. – С. 15.
2. Бриман Ш. Одеса на Ближнем Востоке. «Клуб Жванецкого» открыт в Израиле / Шимон Бриман. Ексклюзив. 4.04.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izrus.co.il/nepolitica/article/92622.html/2010-04-04>
3. Вертиль О. Суми цікаві Ізраїлю. Україна і світ / Олександр Вертиль // Урядовий кур'єр. – 2009. – 12 грудня. – С. 3.
4. Верталь О. Тель-Авів готовий до співпраці із Сумщиною. Україна і світ / Олександр Верталь // Урядовий кур'єр. – 2009. – 1 липня. – С. 3.
5. Виктор Янукович «Я желаю Израилу процветания и мира» / [інтерв'ю М. Кагановича] // Шабат Шалом. – 2010. – № 1, январь. – С. 11.
6. Дзюба С. Євреї в Єрусалимі привітались українською: «Ви звіди, хлопці?» Вісті з Ізраїлю / Сергій Дзюба // Єврейські вісті. – 2007. – № 11 (378). – С. 10.
7. Козловский И. В. Жириновский отыскал могилу отца Вести из Израйля / Игорь Козловский // Еврейские вести. – 2006. – № 9 (350), сентябрь. – С. 10.
8. Колесниченко В. Украина-Израиль Вести из Израйля / Вадим Колесниченко // Єврейські Вісті. – 2007. – № 1 (358), січень. – С. 10.
9. Лист заступника Міністра культури і туризму України Т. Г. Кохана міському голові м. Біла Церква В. П. Савчуку від 21.11.2008 р. Щодо встановлення побратимських зв'язків між м. Бат-Ям (Ізраїль) та м. Біла Церква. // Поточний архів Міністерства культури і туризму України. – Справа 44 А «Ізраїль. Квітень 2007-2008». – 2010.
10. Печень умершего израильтянина пересадили украинке // ВЕК. – 2010. – № 19, 26 мая. – С. 3.
11. Письмо заместителя Министра культуры и туризма Украины Т. Г. Кохана меру г. Бат-Ям г. Шломо Лахияни от 25.11.2008 г. – Поточний архів Міністерства культури і туризму України. – Справа 44 А. «Ізраїль. Квітень 2007-2008». – 2010.
12. Победитель – команда Израйля /Новости спорта // Єврейські Вісті. – 2006. – № 11 (358), листопад. – С. 15.
13. Пурим по-украински // Шабат Шалом. – 2010. – № 3, март. – С. 11.
14. Салтанова Т. Митинг в поддержку Израйля. Киев, 24 июля 2006 г. Против терроризма / Татьяна Салтанова // Єврейські Вісті. – 2006. – № 7. – С. 6.
15. Семенов В. Київський ліс / Володимир Семенов. Погляд // Зовнішні справи. – 2008. – № 4.
16. Сын юриста на родине отца // Хадашот. – 2007. – июль-август, № 135-136. – С. 1.
17. Солдат Израйля Александр Шевченко / Вести из Израйля / [інтерв'ю Р. Ротнера] // Єврейські вісті. – 2008. – 7 (394), липень. – С. 16.
18. Терех Н. 2 млн. дол. украинцу Владимиру Украинцу. Вісті з Ізраїлю / Наталія Терех // Єврейські Вісті. – 2006. – № 10 (352), жовтень. – С. 13.
19. Украина: ответное решение об отмене виз для Израйля [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.inictory.org/issue29511.html>

УДК 371.4:159.923

Безкоровайна Ольга

ПРОБЛЕМА ОСОБИСТІСНОГО САМОСТВЕРДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

У статті розглядається методологія і теорія проблеми культури особистісного самоствердження, формування духовного потенціалу сучасної молоді, дається оцінка співвідношення культури і освіти в рамках досліджуваного явища, різні аспекти гуманістичного особистісно орієнтованого виховання, визначено поняття «культура особистісного самоствердження»

Ключові слова: особистісне самоствердження, культура, феномен, парадигма, духовність, особистісно орієнтоване виховання.

В статті рассматривается методология и теория проблемы культуры личностного самоутверждения, формирования духовного потенциала современной молодежи, даётся оценка соотношения культуры и образования в рамках исследовательского явления, разные аспекты гуманистического личностно ориентированного воспитания, определено понятие «культура личностного самоутверждения»

Ключевые слова: личностное самоутверждение, культура, феномен, парадигма, духовность, личностно ориентированное воспитание.

Methodology and theory of culture of personality self-affirmation, forming of spiritual potential of modern youth is examined in the article, the estimation of correlation of culture and education is given within the framework of the probed phenomenon, different aspects of the humanism personality oriented education, certainly concept «culture of personality self-affirmation»

Keywords: personality self-affirmation, culture, phenomenon, paradigm, spirituality, personality oriented education.

Розбудова системи освіти, її докорінне реформування мають стати основою відтворення інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки і культури на світовий рівень, національного відродження, становлення державності та демократизації суспільства в Україні.

В умовах модернізації системи освіти визначено нові стратегічні цілі й тенденції прискореного, випереджального розвитку освіти і науки, оновлення змісту навчання і виховання. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті її головною метою визначено створення умов для особистісного розвитку, самоствердження і творчої самореалізації кожного громадянина України; формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації в ім'я конкурентоспроможної і процвітаючої держави.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Федоришин Микола ПЕРЕСОПНИЦЬКИЙ РУКОПИС НА ШЛЯХУ ДО ІВАНА МАЗЕПИ	3
Самчук Роман ПЕРЕСОПНИЦЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ XVI ст.	4
Чекурков Василь ГОНЧАРНІ КЛЕЙМА НА ПОСУДІ ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ДОБИ	6
Петраускас Римвидас МЕЖДУ ВІЛЬНЮСОМ И КИЕВОМ: ЛИТОВСКИЕ ВЕЛЬМОЖИ ВО ГЛАВЕ КИЕВСКОГО ВОЕВОДСТВА В XV–НАЧАЛЕ XVI вв.	9
Блануца Андрій МАЄТКОВІ СТАТКИ УКРАЇНСЬКОГО КНЯЗЯ XVI СТ. ЗА ДАНИМИ ІНВЕНТАРЯ 1558 РОКУ	10
Степанов Дмитрій «ОБЩЕРУССКОЕ» И АВТОНОМИСТСКОЕ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОТОНАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ УКРАИНСКОЙ ЭЛИТЫ В СЕРЕДИНЕ – ТРЕТЬЕЙ ЧЕТВЕРТИ XVII в.	12
Васильєва Ольга ГОСПОДАРИ БАТУРИНСЬКОГО ЗАМКУ ТА ГЕТЬМАНСЬКОГО ДВОРУ 1 (1687-1734 pp.)	17
Засипко Мар'яна СОЦІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СЕЛЯНСЬКОГО СТАНУ ЗА ПРАВЛІННЯ Д. АПОСТОЛА	21
Синяк Іван КОМПЕТЕНЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ ВІЙСЬКА ЗАПОРОЗЬКОГО В ПЕРІОД НОВОЇ СІЧІ	23
Лещенко Альона ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ АРИСТОКРАТІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІВНІЧНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я (кн. XVIII – поч. XIX ст.)	25
Кізлова Антоніна МОЩІ СВ. СЦМЧ. МАКАРІЯ У ДУХОВНОМУ ЖИТТІ КИЯН (КІНЕЦЬ XVIII – ПОЧАТОК XX ст.)	28
Шеретюк Руслана АНТИКАТОЛИЦЬКИЙ ВЕКТОР ЕТНОКОНФЕСІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОГО САМОДЕРЖАВСТВА НА ТЕРЕНАХ ПРАВОБЕРЕЖЖЯ 30-х pp. XIX ст.	30
Щербак Надія, Щербак Ніна ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНЗУРИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. В УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	32
Казначєєва Людмила СУСПІЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ 1861 р. – ПОЧАТКУ XX ст. ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ДВОРЯНСТВА	35
Івчик Наталія ПОВСТАННЯ 1863–1864 pp. ТА ЗАХОДИ ВЛАДИ, СПРЯМОВАНІ НА ПОСЛАБЛЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ НА ПРАВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ	39
Постольник Ігор ОБРАЗ ПАНСЬКОЇ ВЛАДИ В СВІТОГЛЯДІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА (ЗА ЕТНОГРАФІЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ 1860-Х-1870 pp.)	41
Прищепа Олена КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ ЗАХОДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА МІСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК XX ст.)	44
Ленченко Федір ЗАРОДЖЕННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО ТОВАРИСТВА СПОЖИВАЧІВ (1868-1873 pp.)	46
Шмид Олександр РОЛЬ ПІДДАНСТВА В КОЛОНІЗАЦІЙНОМУ РУСІ НІМЦІВ ТА ЧЕХІВ НА ВОЛИНІ ПОРЕФОРМЕННОГО ПЕРІОДУ	48
Безлуцька Олена ЕПІДЕМІЇ У НОВОРОСІЙСЬКОМУ КРАЇ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ТА БОРОТЬБА З НИМИ	50

Потапенко Максим НАЦІОНАЛЬНЕ САМОВРЯДУВАННЯ У ПОЛЕМІЦІ ПОЛЬСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В 1917 РОЦІ	52
Скальський Віталій МОЛДОВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ГРОМАДА В УКРАЇНІ ПЕРІОДУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ (1917-1918 pp.)	55
Щербак Надія ІВАН ОГІЄНКО І БОРТЬБА ЗА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917-1920 pp.)	57
Кукса Алексадр БЕЛОРУССКО-УКРАИНСКИЕ ОТНОШЕНИЯ ПЕРИОДА УКРАИНСКОЙ ДИРЕКТОРИИ (ДЕКАБРЬ 1918-1919 гг.)	59
Кузьмин Роман РЕПРЕСИВНА ПОЛІТИКА ГАЛИЦЬКОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ КОМІСІЇ (СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 1920 p.)	61
Сезін Сергій КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В 1920-1922 РОКАХ. ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПОЛТАВСЬКОГО ОБЛАСНОГО АРХІВУ	65
Іценко Олександр ФЕНОМЕН «ОБНОВЛЕНСТВА» В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВ'І 20-х pp. XX ст.	68
Синяк Степан ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ ПАРАМІЛІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА У 1921-1939 pp. (НА ПРИКЛАДІ СОЮЗУ ОСАДНИКІВ)	70
Лазуренко Валентин ПОЛІТИКА РАДЯНСЬКОГО КЕРІВНИЦТВА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В РОКИ НЕПУ ЗАМОЖНОГО СЕЛЯНСТВА УКРАЇНИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ТЕХНІКОЮ ТА ЗНАРЯДДАМИ ПРАЦІ	73
Бернацький Віктор АНТИРАДЯНСЬКІ НАСТРОЇ НАСЕЛЕННЯ ВОЛИНО-ЖИТОМИРСЬКОГО РЕГІОНУ У РЕЛІГІЙНИХ ВИЯВАХ 1930-х pp.	76
Галай Микола УКРАЇНСЬКЕ СЕРЕДНЄ ШКІЛЬНИЦТВО У 1932 – 1939 РОКАХ В КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ	78
Гуменюк Оксана ЗМІНИ У ПОБУТІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ (ВЕРЕСЕНЬ 1939- ЧЕРВЕНЬ 1941 pp.)	81
Карпуніна Тетяна ЗАХІДНІ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ПЛАНАХ НІМЕЧЧИНИ ТА СРСР НАПЕРЕДОДНІ ТА НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	83
Фанигін Юрій ДО ПИТАННЯ ПРО АРХЕОЛОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ О.В. БОДЯНСЬКОГО В 1941 - 1943 pp.	86
Заболотна Тетяна НАСТРОЇ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ТА ЙОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ КИЄВА)	88
Білоус Олександр БОЙОВІ ЛИСТКИ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦЗАГОНУ НКДБ СРСР «ПЕРЕМОЖЦІ»	91
Рендюк Теофіл ЩОДО РУМУНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ У 1941-1944 РОКАХ	93
Пилипович Тарас УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У СКЛАДІ АРМІЇ ГЕНЕРАЛА АНДЕРСА (2-ГО ПОЛЬСЬКОГО КОРПУСУ) В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	97
Абрамчук Катерина ВИКОРИСТАННЯ ПРЕСИ У ПРОВЕДЕННІ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЕРБУВАЛЬНОЇ ПРОПАГАНДИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ВОЛИНИ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (НА МАТЕРІАЛАХ ГАЗЕТИ «DEUTSCHE UKRAINE-ZEITUNG»)	99
Самборський Євгеній СПІВПРАЦЯ ПОЛЯКІВ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ З РАДЯНСЬКИМИ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИМИ ОРГАНАМИ (1944–1946 pp.)	102
Капітан Лариса ІДЕОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЛІКВІДАЦІЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗАКАРПАТТІ (ПОВОСННИЙ ПЕРІОД)	105

Бойко Вікторія АТОМНЕ ПИТАННЯ ТА ПИТАННЯ РОЗЗБРОЄННЯ В ООН: УЧАСТЬ УРСР	109
Ларькіна Людмила ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПІДґРУНТЯ ПО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КУЛЬТУ У 60-ті рр. ХХ СТОЛІТТЯ	111
Юрій Шугайло НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В УРСР У ДОБУ «ХРУЦОВСЬКОЇ ВІДЛИГИ»	113
Конопка Володимир ОБЖИНКОВИЙ ВІНОК НА ТЕРЕНАХ ВОЛИНИ ТА ПОДІЛЛЯ: СПЕЦИФІКА ПОБУТУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛАХ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2007-2011 рр.)	115
Кузьмич Микола ЛЕГКА ТА ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 1950-х – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 1960-х рр.	118
Середюк Марія МУЗИЧНЕ І ФЕСТИВАЛЬНЕ ЖИТТЯ ПОЛЬСЬКОЇ МЕНШИНИ В УКРАЇНІ У 1991-2009 рр.	120
Нижня Ольга ПРОБЛЕМИ МІЖКОНФЕСІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВ'І ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ЇХ ПОДОЛАННЯ	123
Кузьбіда Малгожата ДЕМОКРАТІЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ. БОРОТЬБА ЗА СВОБОДУ ЗМІ ЯК ЯСКРАВЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ НЕГАТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА УКРАЇНІ	125
Ващенко Олена СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ У АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРОЕКЦІЇ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	127
Фурса Алла УКРАЇНА – ГРУЗІЯ: ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ ст.)	131
Круглик Катерина ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПРАВОСЛАВ'Я УКРАЇНИ В КОМПІЛЯТИВНОМУ ПОРІВНЯЛЬНОМУ ЗРІЗІ	134
Давидчук Сергій УКРАЇНО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ГУМАНІТАРНІ ЗВ'ЯЗКИ (2006-2011 рр.)	136
Безкоровайна Ольга ПРОБЛЕМА ОСОБИСТІСНОГО САМОТВЕРДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ	138
Сойчук Руслана РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛІЗМУ	141
РОЗДІЛ II. ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ В СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	
Cernenchi Eugen A MOLDAVIAN DIPLOMAT FROM THE XVI-TH CENTURY – NICOLAE BURLĂ	145
Gizicki Wojciech SECURITY - A BASIC HUMAN NEED	145
Дудко Владислав СОЦІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ РЕГУЛЯРНИХ ВІЙСЬК AUXILIA ТА ЇХ СПРИЙНЯТТЯ У РИМСЬКОМУ ВІЙСЬКУ ЗА ЧАСІВ ПРИНЦИПАТУ (31 р. до н. е.–284 р. н. е.)	147
Лысенко Владислав К ИСТОРИИ КУЗНЕЧНОЙ СВАРКИ	149
Уваров Игорь ОСОБЕННОСТИ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ ЯГЕЛЛОНОВ В ОТНОШЕНИЯХ С КРЫМСКИМ ХАНСТВОМ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XV – НАЧАЛЕ XVI вв.	152
Троян Сергій ПІВДЕННОНІМЕЦЬКЕ КУПЕЦТВО В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ: КОЛОНІЗАЦІЯ І ПІДПРИЄМНИЦТВО У XVI ст.	154
Лучанін Сергій РОЛЬ ПОСТАТІ РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ ПЕТРА I У ФОРМУВАННІ ДУХУ МОСКОВІЇ НА ПОЧАТКУ XVIII СТОЛІТТЯ	157
Дорофеев Денис АНТИАМЕРИКАНИЗМ ВО ФРАНЦИИ: ИСТОРИЯ И СОСТОЯНИЕ	158

Трофімук Тетяна РЕКРУТСЬКІ НАБОРИ ЄВРЕЇВ У БАТАЛЬЙОНИ ВІЙСЬКОВИХ КАНТОНІСТІВ У РОСІЙСЬКІЙ АРМІЇ ХІХ СТ.: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ	162
Тарасюта Катерина ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ ВЛАДИ В ІСПАНІЇ У 1808–1814 РР.	165
Василюк Анастасія ВІД «СОКОЛА» ДО «ПІОНЕРА»	167
Варжель Надія ІНТЕЛІГЕНЦІЯ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	170
Біла Олена ПОЛІТИКА КОЛОНІЗАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА ПОЛЬСЬКИХ ЗЕМЛЯХ: ЗЕМЕЛЬНЕ ПИТАННЯ (1894-1914 рр.)	171
Венгер Наталія НІМЕЦЬКЕ ПИТАННЯ В СВІТОГЛЯДІ ТА ПОЛІТИЦІ П. А. СТОЛИПІНА: АПРОБАЦІЯ ВЛАДОЮ	173
Постоловський Руслан ПОЛІТИЧНІ МІФИ ПЕРШОЇ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО ІСТОРИКА АНДРЕА ОРЗОФФ, ДАТСЬКОГО ІСТОРИКА ПЕТЕРА БУГТЕ ТА РОСІЙСЬКОГО ІСТОРИКА ОЛЕКСАНДРА БОБРАКОВА-ТИМОШКІНА	180
Соловйов Віталій ОСТАННІЙ ПЕРІОД ІСНУВАННЯ РУМУНСЬКОГО ФРОНТУ: НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ, ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ	184
Івашко Юлія ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В БІЛОРУСЬКИХ ЗЕМЛЯХ (ГРУДЕНЬ 1918 – СІЧЕНЬ 1919 рр.)	187
Сидорик Надія ЄВАНГЕЛІСТСЬКА ЦЕРКВА ТА ЇЇ МІСЦЕ У ЖИТТІ НІМЦІВ ПОЛЬЩІ (1919 – 1939 рр.)	190
Чорненький Роман ПОВСЯКДЕННА ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛЯКІВ СТАНИСЛАВОВА У 1921-1939 рр.	192
Венгер Альберт ВИСВІТЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ ІІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ НА «СХІДНИХ КРЕСАХ» В МАТЕРІАЛАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ	195
Іванченко Оксана РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ ХОРВАТСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ УСТАШІВ (1929 – 1941 рр.)	197
Мигун Дмитрій ПОПЫТКИ СССР СОЗДАТЬ «СИСТЕМУ КОЛЛЕКТИВНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ» В ЕВРОПЕ И ОТНОШЕНИЯ С ГЕРМАНИЕЙ	198
Сай Галина ОСОБЛИВОСТІ ПОЛЬСЬКО-ЄВРЕЙСЬКИХ ВЗАЄМИН У ДРУГІЙ РЕЧІ ПОСПОЛИТІЙ НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	200
Матлай Любава ПЕРЕХІД ВІД МІЖНАРОДНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ ДО АКТИВНОЇ УЧАСТІ ІСПАНІЇ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ТА СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ ЗА ПЕРШИХ ПІСЛЯФРАНКІСТСЬКИХ УРЯДІВ (1976-1982 рр.)	203
Клочак Олег ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА ІІ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗЛАМІ КОМУНІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ	206
Санжаревський Олег ВСТАНОВЛЕННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ РЕСПУБЛІКОЮ БІЛОРУСЬ ТА РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ	208
Мартинчук Інна ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРШОГО ПРЕЗИДЕНТА СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ М. КОВАЧА	210
Білянський Олег СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА (ГРУДЕНЬ 1995 Р. – ЖОВТЕНЬ 2000 Р.): КОНСТИТУЦІЙНИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ АСПЕКТИ	212
Горобець Ігор РИНОК ЗБРОЇ ІСЛАМСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ІРАН	215
Гайдукевич Анастасія РОЛЬ І МІСЦЕ СТЕРЕОТИПІВ У СУЧАСНИХ РОСІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИНАХ	217

Соловей Петро НАПРУЖЕНА СИТУАЦІЯ В АФГАНІСТАНІ ЯК ЧИННИК МІЖНАРОДНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	220
Киридон Алла КОСМОПОЛІТИЧНИЙ ПРОЕКТ У.БЕКА І КОНСТРУЮВАННЯ «НОВОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ» В ЄВРОПІ	222
РОЗДІЛ III. ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО	
Прищепя Богдан ПОГОРИНСЬКІ МІСТА В ЕПОХУ КИЇВСЬКОЇ РУСИ	226
Герасименко Олександр МІЖЕТНІЧНІ ПРОЦЕСИ У МІСТАХ ВОЛИНИ XVI – XVIII СТОЛІТЬ	228
Тимочко Ірина ПРОВІДНІ ПЕРЕДУМОВИ ПРОСВІТНИЦЬКО-ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОСЛАВНИХ БРАТСТВ ВОЛИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)	231
Цецик Ярослав ВИБОРИ ДО I ТА II ДЕРЖАВНИХ ДУМ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ОСТРОЗЬКОМУ ПОВІТІ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ	233
Переходько Наталія ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ МЕДИЧНИХ ОСЕРЕДКІВ У РІВНОМУ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1921–1939 рр.)	235
Михальчук Роман РЕЄСТРАЦІЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЄВРЕЇВ РІВНЕНЩИНИ ЯК ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП У ВИРІШЕННІ «ЄВРЕЙСЬКОГО ПИТАННЯ»	237
Кравчук Дмитро МЕМУАРИ ЯК ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ВИВЧЕННЯ РАДЯНСЬКОГО ПАРТИЗАНСЬКОГО РУХУ НА РІВНЕНЩИНІ У 1941-1944 рр.	241
Булига Ірина ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ХРИСТІЯНСЬКИХ КОНФЕСІЯХ ВОЛИНИ ПІД ВПЛИВОМ РЕЛІГІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦИСТСЬКОЇ ВЛАДИ	244
Доброчинська Валентина ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА «ЖІНОЧА СЛУЖБА УКРАЇНІ» НА ВОЛИНІ У ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	246
Мухаровська Анна ЛЮДСЬКІ ВТРАТИ М. РІВНОГО У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ВІЙНІ	249
Павлюк Олена РЕПРЕСИВНА ПОЛІТИКА СОВЕТСЬКОЇ ВЛАДИ НА ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНЩИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 40-Х ПОЧАТКУ 50-Х РР. XX СТ.	252
Ісічук Тетяна ВПЛИВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НА КОНФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК РІВНЕНЩИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 40 – ПОЧАТКУ 60-Х РР. XX СТ.	254
Чура Василь РІВНЕНСЬКИЙ ОБКОМ КПУ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ НАПРИКІНЦІ 80-Х РР. XX СТ.	257
Біляковський Петро ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЗАСУХИ В НАРОДНИХ УЯВЛЕННЯХ ВОЛИНЯН (НА МАТЕРІАЛАХ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2005-2008 рр.)	259
РОЗДІЛ IV. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО, ІСТОРИОГРАФІЯ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ	
Вашук Дмитро МІСТО РІВНЕ У ДОКУМЕНТАХ ЛИТОВСЬКОЇ МЕТРИКИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ 29-Ї КНИГИ ЗАПИСІВ)	262
Безпалько Владислав ШЛЯХЕТСЬКИЙ МАЄТОК НА ВОЛИНІ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XVI СТ. У СВІТЛІ ФІСКАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ	265
Гончар Ольга НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ ПЕРЕХРЕСТІ (МИКОЛА КОСТОМАРОВ ТА МАРКО КРОПИВНИЦЬКИЙ)	266

Березовський Олег УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПАРТІЯ В ДОРАДЯНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІІ	268
Сова Андрій ПЕЧАТКИ ПЛАСТОВИХ КУРЕНІВ НА ВОЛИНІ У 1920-х рр.	270
Долганов Петро УКРАЇНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД: ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ	273
Постельжук Олександр КОНЦЕПТ УГОДОВСТВА У ПРАЦЯХ СУЧАСНИКІВ МІЖВОЄННОЇ ДОБИ	278
Багрій Тетяна СУЧАСНА ЧЕСЬКА ІСТОРИЧНА НАУКА ПРО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ МІЖВОЄННОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ (1918 – 1938 рр.).	281
Дебенко Василь, Кобильник Роман АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН ХХ СТОЛІТТЯ В СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІІ	284
Бунечко Сергій НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОЛЬЩІ 1918–1939: ЗАХІДНА ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ	286
Рябчикова Фаїна ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ У НАУКОВОМУ ДОРОБКУ В. КРАВЧЕНКА (1920–1931 рр.)	289
Ладига Олександр СУЧАСНА ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ СЛОВАЦЬКИХ ВІЙСЬК У БОЯХ НА СХІДНОМУ ФРОНТІ (1941 – 1944 рр.)	292
Нечипорук Олена О. М. АПАНОВИЧ: «БЕРЕГІНЯ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ»	294
Jusupović Adrian AUTORYTET W TEKŚCIE HISTORYCZNYM	296
Науменко Мирослава УКРАЇНСЬКО-АЗЕРБАЙДЖАНСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ПЕРІОД НЕЗАЛЕЖНОСТІ (СТУПІНЬ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ)	298
Осаволюк Юлія СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ГРУШЕВСЬКІАНА (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)	301
Циганчук Анатолій, Циганчук Ксенія ПРО ІСТОРИЧНУ СВІДОМІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	304
Полович Олег ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ ЯК ПРОГРЕСИВНИЙ НАПРЯМ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ	306
Білявцева Ольга УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	308
Грипич Світлана СПІВПРАЦЯ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ (РІВНЕНСЬКА ФІЛІЯ) ІЗ НАУКОВОЮ БІБЛІОТЕКОЮ РДГУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЛІТНЬОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА	311
Троян Сергій НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ У МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИНАХ : СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА ВІЗІЯ	313
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	314
ЗМІСТ	317

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Наукові записки РДГУ

Випуск 22

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники. Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання – **В.М. Шеретюк**

Комп'ютерна верстка – **В. Б. Самсонюк, В. Ю. Кравчук**

Обкладинка – **Г. В. Волохов**

Підписано до друку 25.11.2011 р. Папір офсетний. Гарнітура Arial Narrow.
Наклад 300. Обліково-видавничих аркушів 31,7. Замовлення №108/1

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Толстого, 3, тел. (0362) 22-41-20

А–43 **Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії:** Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 22. – Рівне: РДГУ, 2011. – 324 с.

ББК 63.3(4Укр)
УДК 94(477)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011